

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ

સ્પેશિયલ સિવિલ અપ્લિકેશન નં. ૩૪૦૨/૧૯૯૭

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એસ.કે. કેશોતે

=====

૧. શું સ્થાનિક અખબારોના રીપોર્ટ્સને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી છે?	
૨. રીપોર્ટરને મોકલવામાં આવે કે નહીં?	
૩. શું ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની આખરી નકલ જોવા માંગે છે?	
૪. શું આ કેસમાં ભારતીય બંધારણ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલ કોઈ હુકમના અર્થઘટન અંગે કાયદાનો કોઈ નોંધપાત્ર પ્રશ્ન સમાયેલ છે?	
૫. શું સિવિલ જજને પરિપત્રિત કરવામાં આવે કે કેમ?	

=====

ઇન્ડિયન પેટ્રોકેમિકલ્સ કોર્પોરેશન

વિરુદ્ધ

ઘનશ્યામ ડી. પટેલ

=====

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર તરફે શ્રી એન.વી. અંજારિયા

સામાવાળા તરફે કોઈ હાજર નથી.

=====

કોરમ : માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એસ.કે. કેશોતે

ચુકાદાની તારીખ: ૨૨/૦૪/૧૯૯૯

મૌખિક ચુકાદો

૧. આ રિટ પિટિશન ચીફ જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટ, વડોદરાના તારીખ ૨૪.૪.૧૯૯૭ ના હુકમ વિરુદ્ધ નિર્દેશિત છે. આ હુકમ હેઠળ સામાવાળા દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપિલકેશન, એટલે કે ક્રિમિનલ મિસ. અપિલકેશન નં. ૧૫૫/૯૭ મંજૂર કરવામાં આવી છે અને જન્મ તારીખ ૪.૪.૧૯૩૯ ની જગ્યાએ

જન્મ તારીખ ૨૮.૮.૧૯૪૦ અંગેનું પ્રમાણપત્ર મંજૂર કરવામાં આવ્યું હતું અને સામાવાળાને જારી કરવામાં આવ્યું હતું. વધુમાં એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે સામાવાળાને તેમના નોકરીના રેકૉર્ડમાં સુધારા અને ફેરફાર માટે રજૂ કરવા સારું આ પ્રમાણપત્ર જારી કરવામાં આવે છે.

૨. અરજદાર તરફેના વિદ્વાન વકીલે એવી દલીલ કરી હતી કે, ચીફ જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટ, વડોદરાને આવું પ્રમાણપત્ર આપવાની કોઈ હકુમત નથી. વિદ્વાન ચીફ જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટે હુકમમાં એવો કોઈ ઉલ્લેખ કર્યો નથી કે કઈ જોગવાઈ હેઠળ આ હુકમ પસાર કરવામાં આવ્યો છે. માત્ર એટલું જ નહીં, અરજદાર તરફેના વિદ્વાન વકીલે એવી દલીલ કરી હતી કે, ચીફ જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટે એ દર્શાવ્યું નથી કે ધ ક્રિમિનલ પ્રોસિજર કોડ અથવા અન્ય કોઈપણ અધિનિયમની કઈ જોગવાઈ હેઠળ તેમને આવું પ્રમાણપત્ર જારી કરવાની હકુમત છે.

૩. છેલ્લે, એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે આ હુકમ અરજદારને નોટિસ અને સુનાવણીની તક આપ્યા વિના પસાર કરવામાં આવ્યો છે. સામાવાળા દ્વારા આ પ્રમાણપત્ર મેળવવાનો હેતુ તેમની નોંધાયેલી જન્મ તારીખ ૪.૪.૧૯૩૯ માં સુધારો કરાવવાનો છે, તેથી અરજદારને નોટિસ અને સુનાવણીની તક આપવી જ જોઈતી હતી.

૪. મેં અરજદાર તરફેના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતો પર મારી વિચારપૂર્વકની વિચારણા કરી છે.

૫. આ સ્પેશિયલ સિવિલ અપ્લિકેશનનો વિરોધ કરવા માટે સામાવાળા વતી કોઈ હાજર નથી. સામાવાળા દ્વારા આ સ્પેશિયલ સિવિલ અપ્લિકેશનનો જવાબ દાખલ કરવામાં આવ્યો છે. આ સ્પેશિયલ સિવિલ અપ્લિકેશનના જવાબમાં સામાવાળા એ જણાવવામાં નિષ્ફળ રહ્યા છે કે કઈ જોગવાઈ હેઠળ તેમણે ચીફ જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ અપ્લિકેશન દાખલ કરી હતી. હું એ જોવા અસમર્થ છું કે આ ફોજદારી પ્રકારનો કેસ કેવી રીતે હોઈ શકે અને ચીફ જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટે કેવી રીતે આ અપ્લિકેશનને ક્રિમિનલ મિસ. અપ્લિકેશન તરીકે નોંધી અને તેમણે આ અપ્લિકેશનનો નિર્ણય કરવા આગળ વધીને સામાવાળાને જન્મ તારીખનું પ્રમાણપત્ર જારી કર્યું. જો ચીફ જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટ પાસે કોઈપણ કાનૂન હેઠળ સત્તા હોય, તો તેઓ જન્મ તારીખનું પ્રમાણપત્ર જારી કરવાની સત્તાનો ઉપયોગ કરી શક્યા હોત, પરંતુ તેમણે પોતાના હુકમમાં એ જણાવ્યું નથી કે ધ ક્રિમિનલ પ્રોસિજર કોડ અથવા અન્ય કોઈપણ કાનૂનની કઈ જોગવાઈઓ હેઠળ તેમણે આ સત્તાનો ઉપયોગ કર્યો અને પોતાની સમક્ષ સામાવાળા દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપ્લિકેશન પર આ હુકમ પસાર કર્યો. સામાવાળાએ પણ એવી જોગવાઈઓનો ઉલ્લેખ કર્યો નથી કે જે હેઠળ તે દાખલ કરવામાં આવી હતી.

૬. એ સાચું છે કે અપ્લિકેશનમાં જોગવાઈનો માત્ર ઉલ્લેખ ન હોવો તે તેના માટે ઘાતક ન પણ હોઈ શકે જો હુકમ પસાર કરવાની સત્તા કોઈ કાનૂની જોગવાઈઓ હેઠળ શોધી શકાય તેમ હોય. પરંતુ આ કેસમાં નીચેની અદાલત

દ્વારા તેના વાદગ્રસ્ત હુકમમાં આવી કોઈ સત્તા દર્શાવવામાં આવી નથી કે ન તો સામાવાળાએ પોતાના જવાબી સોગંદનામામાં તે દર્શાવી છે.

૭. આમ ચીફ જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટે હુકમત વિના આ વાદગ્રસ્ત હુકમ પસાર કર્યો છે. આવી બાબતમાં ઉપાય માત્ર જાહેરાત માટે દીવાની દાવો દાખલ કરવાનો જ હોઈ શકે, પરંતુ ચીફ જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ અપિલકેશન દાખલ કરવાનો ઉપાય હોઈ શકે નહીં.

૮. વાસ્તવમાં આ સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશનમાં વાદગ્રસ્ત હુકમ હેઠળ, ચીફ જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટે અરજદારની નોંધાયેલી જન્મ તારીખમાં ગર્ભિત રીતે સુધારો કર્યો છે. કર્મચારીના નોકરીના રેકૉર્ડમાં નોંધાયેલી જન્મ તારીખના સુધારાની બાબતમાં, તે સુસ્થાપિત કાયદો છે કે તેના માટેની અપિલકેશન વાજબી સમયમાં કરવી જોઈએ અને નોકરીના અંતિમ તબક્કે નહીં. અન્યથા પણ, વિલંબિત અપિલકેશન પર નોંધાયેલી જન્મ તારીખમાં આવા કોઈ સુધારાની પરવાનગી આપી શકાય નહીં. સામાવાળાના નોકરીના રેકૉર્ડમાં તેમની જન્મ તારીખ નોકરીદાતા સમક્ષ રજૂ કરાયેલા તેમના પોતાના દસ્તાવેજના આધારે નોંધવામાં આવી છે. સામાવાળાએ નોકરીદાતા સમક્ષ પોતાનું એસ.એસ.ઈ. પ્રમાણપત્ર રજૂ કર્યું હતું જેમાં તેમની જન્મ તારીખ ૪ થી એપ્રિલ, ૧૯૩૯ દર્શાવવામાં આવી હતી. એવું કહી શકાય નહીં અથવા સ્વીકારી શકાય નહીં કે નોકરીના રેકૉર્ડમાં જન્મ તારીખ નોંધવામાં નોકરીદાતાએ કોઈ ગેરકાયદેસરતા આચરી છે. નોકરીના રેકૉર્ડમાં જન્મ તારીખનો સુધારો માત્ર ત્યારે જ

અનુમતિપાત્ર છે જ્યાં અન્ય કોઈ વ્યક્તિની ભૂલથી તે ખોટી રીતે નોંધાઈ હોય. સામાવાળાનો પોતાનો જ દસ્તાવેજ તેમના નોકરીના રેકૉર્ડમાં તેમની જન્મ તારીખ જ થી એપ્રિલ, ૧૯૩૯ તરીકે નોંધવાનો આધાર છે.

૯. આવી બાબતોમાં અન્યથા પણ અદાલતો પાસે ન્યાયિક સમીક્ષાની અત્યંત મર્યાદિત સત્તાઓ હોય છે. ચીફ જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટ આ કેસમાં એવી હકુમતનો ઉપયોગ કર્યો છે જે અન્યથા તેમની પાસે નથી. ગુણદોષ પર પણ, આવા વિલંબિત તબક્કે કાયદાની સુસ્થાપિત સ્થિતિને જોતાં અન્યથા પણ અરજદારની નોકરીમાં સામાવાળાના પ્રવેશ સમયે તેમના નોકરીના રેકૉર્ડમાં નોંધાયેલી જન્મ તારીખમાં સુધારાનો કોઈ પ્રશ્ન જ ઉપસ્થિત થતો નથી.

૧૦. મને અરજદાર તરફેના વિંદ્રાન વકીલની બીજી દલીલમાં પણ પૂરતું વજૂદ જણાય છે. જવાબમાં સામાવાળાનો એવો કેસ નથી કે વાદગ્રસ્ત હુકમ ચીફ જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા અરજદારને નોટિસ અને સુનાવણીની તક આપ્યા પછી પસાર કરવામાં આવ્યો છે.

૧૧. સામાવાળાએ જવાબમાં સ્વીકાર્યું છે કે ચીફ જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ તેમના દ્વારા કરવામાં આવેલી તે કાર્યવાહીમાં અરજદાર જરૂરી પક્ષકાર નહોતા અને તે જરૂરી પક્ષકાર નહોતા. સામાવાળાએ એ હકીકતનો વિવાદ કર્યો નથી કે વાદગ્રસ્ત હુકમ અરજદારને નોટિસ આપ્યા વિના પસાર કરવામાં આવ્યો છે. સામાવાળાનો એકમાત્ર બચાવ એ છે કે અરજદારને સામાવાળાની જન્મ

તારીખ વિશે કોઈ અંગત જાણકારી ન હોવાથી, ચીફ જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ તેમને પક્ષકાર તરીકે જોડવાથી કયો ઉપયોગી હેતુ સિદ્ધ થાત.

૧૨. આ બાબતમાં સામાવાળાનો અભિગમ ગમે તે હોય તે ચીફ જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટ માટે બંધનકર્તા નથી. ચીફ જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટ એક ન્યાયિક અધિકારી હોવાના નાતે આ પાસા પર વિચાર કરવો જોઈતો હતો અને કેસના તથ્યો તથા જે હેતુ માટે સામાવાળા પોતાની જન્મ તારીખનું પ્રમાણપત્ર મેળવવા માંગતા હતા તેને જોતાં, અરજદાર આ કાર્યવાહીમાં ચોક્કસપણે જરૂરી પક્ષકાર હતા. તે ખરેખર આઘાતજનક છે કે ચીફ જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટ આ બાબતના આ મહત્વપૂર્ણ પાસા પર વિચાર કર્યા વિના આ અપ્લિકેશનનો નિર્ણય કરવાથી સંતોષ માન્યો અને અરજદારને નોટિસ તથા સુનાવણીની તક આપ્યા વિના સામાવાળાને તેમના નોકરીના રેકૉર્ડમાં નોંધાયેલી જન્મ તારીખના સુધારા માટે જન્મ તારીખનું પ્રમાણપત્ર આપ્યું. એ બાબત નિર્વિવાદ છે કે વાસ્તવમાં સામાવાળાએ અદાલતની પ્રક્રિયાનો દુરુપયોગ કર્યો છે. આ કાર્યવાહીમાં અરજદારને પક્ષકાર તરીકે જોડવાની સામાવાળાની ફરજ હતી.

૧૩. જો આપણે સામાવાળાના જવાબ પર જઈએ તો મને જણાય છે કે તેમણે નોકરીદાતા સમક્ષ જન્મ તારીખ બદલાવવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો, પરંતુ તે કરવામાં આવ્યું નહોતું અને તેમણે અરજદારની પીઠ પાછળ તેની વિરુદ્ધ આ નિર્ણય મેળવ્યો છે. આ નિર્ણયના પરિણામે, સ્વાભાવિક રીતે તે કોર્ટનો હુકમ હોવાથી, સામાવાળાની નોંધાયેલી જન્મ તારીખમાં સુધારો કરવો પડે જે અરજદાર

પર નાણાકીય બોજમાં પરિણમશે. સામાવાળા દ્વારા જવાબમાં જે ઉપસાવવામાં આવ્યું છે તેવો આ માત્ર સાદો હુકમ નથી. આ સ્પષ્ટપણે એવો કેસ છે જ્યાં એક પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હતો, જેમાં સામાવાળા અદાલતની પ્રક્રિયાનો દુરુપયોગ કરવામાં પણ સફળ રહ્યા હતા. ચીફ જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલો આ હુકમ અરજદારને નાણાકીય નુકસાન પહોંચાડવામાં પરિણમી શકે છે અને તે વિશેષ પરિણામો લાવવામાં પણ પરિણમી શકે છે. આ વાદગ્રસ્ત હુકમ કરતાં પહેલાં ચીફ જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોનું પાલન કરવું જોઈતું હતું જે ચોક્કસપણે કરવામાં આવ્યું નથી. અરજદારની પીઠ પાછળ ન્યાયિક અદાલતમાંથી અરજદારને પ્રતિકૂળ કોઈ હુકમ મેળવવો જોઈએ નહીં તે જોવાની સામાવાળા અને તેમના વકીલની ફરજ છે. બાબતોનો સાચી રીતે નિર્ણય કરવામાં અદાલતને સહાય કરવા માટે વકીલો હોય છે. પરંતુ અહીં, મને જણાય છે કે સામાવાળાના વકીલે પણ અદાલતને યોગ્ય રીતે સહાય કરી નથી જેના પરિણામે આ હુકમ થયો જે હકુમત વિનાનો છે.

૧૪. પરિણામે, આ સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશન સફળ થાય છે અને તે મંજૂર કરવામાં આવે છે. ક્રિમિનલ મિસ. અપિલકેશન નં. ૧૫૫/૯૭ માં ચીફ જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટ, વડોદરા દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલો તારીખ ૨૪.૪.૧૯૯૭ નો હુકમ રદબાતલ અને બાતલ કરવામાં આવે છે. સામાવાળા વતી કોઈ હાજર નથી. સામાવાળાએ આ પિટિશનનો વિરોધ કર્યો છે. આ એક એવો યોગ્ય કેસ છે કે જ્યાં અરજદારને આ પિટિશનનો ખર્ચ અપાવવો જોઈએ. સામાવાળાને આ સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશનના ખર્ચ પેટે અરજદારને રૂ.

૨૦૦૦/- ચૂકવવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે. રુલ એબ્સોલ્યુટ કરવામાં આવે છે.

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.